

ІНФОРМАЦІЙНА КАРТИНА МІСЯЦЯ

(квітень 2017, за матеріалами зарубіжних ЗМІ)

Підготовка і виконання проекту:

А. Бергелський, мол. наук. співроб. НЮБ НБУВ

О. Саморукова, мол. наук. співроб. НЮБ НБУВ

Маніпулятивні технології в іноземних ЗМІ. Резюме

Протягом оглядового періоду з 1 по 30 квітня 2017 р. проаналізовано 304 інформаційних повідомлення зарубіжних інтернет-ЗМІ, у яких висвітлювалися події, пов'язані із ситуацією в Україні. З них: 87 матеріалів західних ЗМІ, 2 матеріали ЗМІ інших країн світу та 215 матеріалів російських ЗМІ.

Проведений аналіз показав, що негативне наповнення щодо України (загалом) містять 13 інформаційних повідомлень у західних ЗМІ, тобто приблизно 14,95 %, та у 2,3 % (дві публікації) інших інформаційних повідомлень було виявлено ознаки маніпулятивних технологій.

У статті американського видання Foreign Policy повідомляється, що європейські компанії подарували російському «Газпрому» надію на будівництво «Північного потоку-2», який має постачати газ до ЄС, оминаючи Україну. Водночас видання використало такі маніпулятивні технології як **коментарі, ствердження**: «Он позволит России продолжить поставки природного газа в сердце Европы без необходимости прокачивать его через Украину: Россия сможет обойти транзитное государство, которое доставляло ей головную боль в прошлом и с которым она втянута в настоящее время в тлеющий конфликт» (URL: <http://www.ostro.org/general/world/articles/524155/>. 2017. 29.04).

Видання Bloomberg у своїй статті наголошує: «Реальна стратегія Кремля щодо України – відокремити Донбас через поступову інтеграцію з Росією, розповіли авторам статті три джерела, близькі до керівництва в Москві. Між тим, жодних планів щодо визнання чи анексії територій у нього немає» **(анонімний авторитет)** (URL: <http://www.radiosvoboda.org/a/28442607.html>. 2017. 20.04).

Щодо негативу західних ЗМІ, то це були статті, у більшості з яких автори характеризували політичне життя країни, вказуючи на недостатність проведення реформ і згадуючи проблеми корупції.

Що ж до російських ЗМІ, то з проаналізованих за квітень 215 російських публікацій негативне забарвлення мали 69,5 % (151 публікація) та у 44,2 % (96 публікацій) інформаційних повідомлень виявлено ознаки маніпулятивних технологій. За результатами дослідження найбільш поширеними є такі види інформаційних маніпуляцій: **анонімний авторитет, створення інформаційної хвилі, коментарі, створення асоціацій, постановка риторичних запитань, ствердження** (див. нижче: *Методи*

маніпулятивних технологій). Активно використовуються класифікатори – слова-«приправи» – для того, щоб у негативному ключі охарактеризувати події та явища: «націоналісти», «бандерівці», «Незалежная» тощо.

Основними темами оглядового місяця стали: припинення подачі електроенергії на окуповану територію ЛНР; можливість введення миротворчої місії (приводом став підрив автомобіля місії ОБСЄ та загибель одного з її членів); винесення рішення Міжнародного суду ООН на вимогу України про тимчасові заходи в рамках позову України проти Росії про застосування Міжнародної конвенції по боротьбі з фінансуванням тероризму та іншого позову – про ліквідацію всіх форм расової дискримінації; рішення Європарламенту про спрощення візового режиму для України.

Висвітлюючи ці та інші події, російські ЗМІ не обійшлися без маніпулятивних технологій. Коментуючи відключення електроенергії в так званій ЛНР, російські ЗМІ всіляко намагалися звинуватити владу України та водночас наголосити, що ситуація під контролем. Так, «Газета.ru» у статті «Луганск со светом, заводы без электричества» з підзаголовком «Отключение электричества грозит Донбассу экологической катастрофой» наголошує: «...Переподключение шло быстро на российские источники и чуть дальше на источники со стороны Донецка. ... Но сейчас все в норме, у нас в доме 220 вольт, до войны такого не было – вечно 210 показывало» (**«очевидці» події, анонімний авторитет**) (URL: https://www.gazeta.ru/politics/2017/04/27_a_10647539.shtml, 2017. 27.04).

«Военное обозрение» у матеріалі «Это не борщ. Это нечто другое, судя по сценарию» пише: «Речь идет о прекращении подачи электроэнергии со стороны Украины республикам. Вроде бы как за неуплату. Хотя должники “свои”, находящиеся на подконтрольной территории, отключены не были. ... Экономия? Отнюдь. Ничего на этом не сэкономит, тем более, что платежи из республик шли до последнего момента. ... Здесь важнее политическая составляющая возможного (теоретически) возвращения Донбасса в состав Украины, все равно на каких условиях. Киеву это не то что не выгодно, а равносильно смерти. Получить обратно регион, который является эпицентром распространения антимайдана – вот реальная причина столь высоких трат» (**постановка риторичних запитань, коментарі**) (URL: <https://topwar.ru/114319-eto-ne-borsch-eto-nechto-drugoe-sudya-po-scenariyu.html>, 2017. 26.04).

Винесення рішення Міжнародного суду ООН на вимогу України про тимчасові заходи в рамках позову України проти Росії стало приводом для обговорення та коментування на сторінках російських видань. Так, у статті «Обязана ли Россия выполнять требования суда ООН по иску Украины?» («Аргументы и факты») коментує ситуацію політолог, директор Міжнародного інституту новітніх держав О. Мартинов: «Иск Украины к России Суд ООН отклонил полностью. ... Я думаю, что судья ООН, говоря о меджлисе, имел в виду именно общий – собирательный термин представительских институтов, а не сборище террористов и экстремистов “меджлиса” ... Россия примет во внимание озвученные временные меры, но не более того» (URL:

http://www.aif.ru/dontknows/actual/obyazana_li_rossiya_vypolnyat_trebovaniya_s_uda_oon_po_isku_ukrainy. 2017. 20.04). Стаття «Гаага нас рассудит. Чем обернется для Киева иск к России за Крым и Донбасс» («Аргументы и факты») теж опирається на думку експерта та використовує технологію **анонімний авторитет**: «По мнению политолога, решение гаагского суда может иметь далеко идущие политические последствия: оно будет означать признание на уровне международного суда того, что на Украине нет никакой антитеррористической операции, нет «агрессии» со стороны России, а есть, по сути, гражданская война» (URL: http://www.aif.ru/politics/world/gaaga_nas_rassudit_chem_obernetsya_dlya_kieva_isk_k_rossii_za_krym_i_donbass. 2017. 20.04).

«Коммерсантъ» у матеріалі «Международный суд ООН разграничил Крым и Донбасс» пише: «Против восстановления деятельности меджлиса на территории России выступает и сопредседатель организации “Крымские татары – Крым – Россия” Ш. Маметов. “Они (лидеры меджлиса. – “Ъ”) инициировали этот судебный процесс, чтобы получить гранты от Запада, – заявил он “Ъ”. – В Крыму права крымских татар полностью обеспечены: наконец принят указ о реабилитации народа, который мы ждали 70 лет, открываются школы, строятся мечети” ... По словам Ш. Маметова, меджлис за время деятельности в Крыму “за счет простых людей накалял на полуострове обстановку, сталкивая лбами крымских татар со славянами, поддерживал террористические организации вроде “Хизб-ут-Тахрир”... Мы, крымские татары, против этих кровососов, которые сидели на наших шеях”» (**анонімний авторитет, коментарі**) (URL: <https://www.kommersant.ru/doc/3276022>. 2017. 20.04).

Темою для обговорення та коментування в російських ЗМІ став напад на представників ОБСЄ. Так, газета «Комсомольская правда» у статті під назвою «Кто и зачем подорвал джип ОБСЕ» з підзаголовком «Киев пытается извлечь из трагедии дивиденды, еще не разобравшись, что произошло на самом деле» використовує **постановку риторичних запитань, ствердження**: «Основная версия властей непризнанных республик – диверсия украинского спецназа. Учитывая, что джипы ехали по измененному маршруту, диверсанты могли ставить мину для кого-то другого. ... Зачем нужна такая провокация? В первую очередь, безусловно, для давления на Россию» (URL: <http://www.crimea.kp.ru/daily/26670/3692515/>. 2017. 24.04).

«Аргументы и факты» у статті під назвою «Тонкий расчет. Зачем Киев хочет ввести миротворцев в Донбасс» політолог О. Дудчак розповідає, чому П. Порошенко хоче ввести міжнародний миротворчий контингент: «Он действительно пытается проталкивать эту идею любым доступным способом. И недавний подрыв машины ОБСЕ говорит в пользу того, что за этим происшествием стоят силы, относящиеся к украинской власти. Подобная провокация выгодна Киеву, а не Донбассу. ... Петр Алексеевич пытается разделить ответственность за все происходящее на Украине и Донбассе с третьей стороной» (**висування версій, анонімний авторитет**) (URL: http://www.aif.ru/politics/world/tonkiy_raschet_zachem_kiev_hochet_vvesti_mirotvorcev_v_donbass. 2017. 24.04).

«Московский комсомолец» у матеріалі під назвою «Експерт: согласен ли Кремль на миротворцев в Донбассе» з підзаголовком «Они уйдут после первого же обстрела» пише: «Киев ситуацию в украинской армии совершенно не контролирует. И там это прекрасно понимают. Да и что понимается под миротворцами? Кто это будет? Структуры, которая в состоянии это сделать, попросту не существует! ... – У Порошенко задача одна – каждую неделю придумывать все новые поводы для будирования ситуации вокруг Украины» (**постановка риторичних запитань, анонімний авторитет**) (URL: <http://www.mk.ru/politics/2017/04/24/ekspert-soglasen-li-kreml-na-mirotvorcev-v-donbasse.html>. 2017. 24.04).

Ще одним із приводів використання маніпулятивних технологій у російських ЗМІ стало рішення Європарламенту за спрощення візового режиму для України. Газета «Комсомольская правда» та її стаття «“Безвиз” для Украины в Европу и для Донбасса в Россию. Сравним?» із підзаголовком «Бывшая единая Незалежная разъезжается в разные стороны. Где ее принимают честнее и радушнее?» використала **принцип контрасту, постановку риторичних запитань**: «Таким образом, у “безвиза” на разных границах бывшей Украины есть свои отличительные особенности, которые делают оба варианта полностью несовпадающими.

В одном случае у вас попросят биометрический паспорт, подтверждения вашей финансовой состоятельности и другие документы, указывающие на то, что вы кому-то нужны в Европе. ... В другом случае – требования нулевые. Просто въезжайте и делайте, что хотите» (URL: <http://www.crimea.kp.ru/daily/26664/3686023/>. 2017. 10.04).

У статті «Украина на чемоданах» цього самого видання застосовано такі маніпулятивні технології, як **використання стереотипів, постановка риторичних запитань**: «чего ждать-то европейцам от этого широкого жеста в сторону Украины? – оружия ждать можно. Его и без того хорошо сюда поставляли из зоны боевых действий. Товар-то востребованный. Неучтенный. ...Недавно, например, две предприимчивые гражданки Украины пытались потихонечку протащить контрабандой в Польшу... артиллерийское орудие» (URL: <http://www.crimea.kp.ru/daily/26664.5/3686127/>. 2017. 10.04).

Російські ЗМІ, висвітлюючи ситуацію на Сході України, найчастіше використовують маніпуляції. Так, видання «Аргументы и факты» друкує статтю під назвою «30 дней в аду. Боец ДНР – о «Светлодарской дуге», в якій використовує таку маніпулятивну технологію, як **однобічність висвітлення подій**: «Раньше ВСУ искали повод для обстрелов и придумывали оправдания, а сейчас нам наглядно показывают, что соблюдать перемирие они не собираются. Они уже не скрывают, что приезжают натовские инструктора, снайпера, артиллеристы и прочие спецы. Ситуация поменялась и мое видение – они скоро пойдут, так как прослеживаются явные намерения решить конфликт силовым путем в ближайшее время. ...По многим показателям они сильны, но у них не хватает духа. Мы защищаем свою землю, свою веру, свои семьи. За нами правда и мы знаем, за что умирать. У них этого нет. Одна бравада, но как доходит до дела – начинаются гнуться и

центральной власти» (URL: <http://izvestia.ru/news/676077>. 2017. 5.04). З приводу відставки голови Нацбанку України В. Гонтаревої газета «Лента.ру» цитує одного «из ведущих украинских экономистов Александра Охрименко»: «... Я думаю, что она видит, что банковская система полностью развалена, и она уже видит, что дальше делать нечего» ... Кроме того, он прогнозирует, что Гонтарева покинет страну сразу после официального увольнения, чтобы избежать уголовного преследования за результаты своей работы» (URL: <https://lenta.ru/articles/2017/04/11/nbu/>. 2017. 11.04).

«Независимая газета» прогнозує: «негативные последствия для украинской экономики от блокады Донбасса... дальнейшее падение промышленного производства, усилится разрыв межрегиональных связей, возрастет количество закрытых предприятий, ориентированных на сотрудничество с российской стороной. Негативные тенденции в промышленности могут спровоцировать девальвацию национальной валюты и привести к новому витку роста цен, что повлечет за собой снижение уровня жизни. Это будет подпитывать активность националистических сил, которые намерены сохранить давление на Порошенко и добиться от него согласия на проведение досрочных выборов в парламент» (URL: http://www.ng.ru/courier/2017-04-10/11_6970_ukraina.html. 2017. 10.04).

Інший напрям російських прогнозів стосується зниження іноземної підтримки. Так, видання «Московский комсомолец» у статті «Ценность Украины для США сомнительна» коментує україно-американські відносини: «Украина находится на краю периферии как американских, так и европейских интересов. Ей позволяют ассоциировать себя с Европой, отменяя визовый режим, но вряд ли мы когда-нибудь увидим её в ЕС, разве что её туда примут в самый пик падения сообщества и выхода из него более значимых участников» (**коментарі, констатація факту**) (URL: <http://www.mk.ru/politics/2017/04/14/cennost-ukrainy-dlya-ssha-somnitelna.html>. 2017. –14.04).

Здійснений аналіз результатів моніторингу зарубіжних ЗМІ покликаний не лише визначити, які саме зарубіжні ЗМІ вдаються до інформаційних маніпуляцій і беруть, таким чином, участь в антиукраїнській пропаганді, а й виявити домінантні маніпулятивні тренди з метою вироблення інструментів для мінімізації їхнього негативного впливу.

Треба також зазначити, що лідерами з використання маніпулятивних технологій залишаються такі видання: «Комсомольская правда», «Военное обозрение», «Лента.ру», «Взгляд», «Российская газета», «Московский комсомолец», «Известия», «Аргументы и факты».

Методи маніпулятивних технологій

Апелювання до страху: намагання отримати підтримку своїм ідеям/поглядам, використовуючи наявні страхи та упередження аудиторії.

Створення погрози: прийом «стратегічного» характеру, що впливає на емоції масової аудиторії. Його головне завдання – змусити боятися.

Фактографічність: розгляд факту поза контекстом, описання факту без його аналізу, узагальнення причинно-наслідкових зв'язків.

Отруйний сендвіч: специфічна структуризація тексту, спрямована на те, щоб приховати від аудиторії «непотрібну» правду: комунікатор дає позитивне повідомлення між негативною передмовою і негативним висновком. За наявності у комунікатора певних здібностей та досвіду позитивне повідомлення може залишатися непоміченим аудиторією.

Створення асоціацій: об'єкт в очах громадськості штучно прив'язується до чогось такого, що сприймається масовою свідомістю як дуже погане (чи навпаки – гарне). З цією метою широко використовуються метафори. Практикується пов'язування імені політичного опонента з тяжким становищем народу, негативний образ, з яким асоціативно вдається в масовій свідомості пов'язати супротивника (фашист, сталініст, хабарник, мафіозі тощо).

Принцип контрасту: наводиться вичерпна інформація про політичних опонентів, яка має негативне забарвлення, а поряд з нею подається позитивна – про «своїх» політиків.

Підміна: один з варіантів використання дискурсивних одиниць маніпулятивного характеру для позначення несприятливих дій і навпаки. Так, погроми називаються «демонстраціями протесту», бандитські формування – «борцями за волю», найманці – добровольцями тощо.

«Очевидці» події: ефективний прийом, нерідко використовуваний для створення емоційного резонансу. Опитується багато випадкових людей, зі слів яких формується необхідний значеннєвий та емоційний ряд.

Помилкова аналогія чи наведення маніпулятивних аналогій: маніпуляція, спрямована на приховування справжньої причини в будь-якому питанні, заміну її помилковою аналогією. Наприклад, відбувається некоректне зіставлення різних, інколи навіть взаємовиключних наслідків, які у певному випадку видаються за одне. Ігнорується логічна складова у ряді питань мало не протилежного характеру, які представляються маніпуляторами як один причинно-наслідковий ланцюжок.

Констатація факту: бажаний стан речей подається ЗМІ як факт.

Коментарі: мета – створення такого контексту, щоб думки людини формувалися у потрібному напрямі. Повідомлення про факт супроводжується інтерпретацією коментатора, який пропонує читачу чи глядачу кілька раціональних варіантів пояснення.

Класифікатори: слова-«приправи» для будь-якого інформаційного повідомлення. По-перше, це слова і словосполучення, корисні для опису власної «позитивної і конструктивної позиції». По-друге, це «слова, що контрастують» для того, щоб у негативному ключі характеризувати супротивника. Типовий варіант повідомлення в новинах: «учасники акції»... (варіанти: «люди похилого віку, особи без певних занять, серед яких є злочинні елементи, алкоголіки і наркомани; радикально налаштовані молоді люди, що сповідують екстремістські погляди...»; «акція проводиться за гроші»... тощо).

Ефект ореолу: перенесення позитивних/негативних характеристик певної особи або сфери діяльності, процесу, держави на інші, наближені до них, але не пов'язані з уже проявленими. Наприклад, людину, яка досягла вагомих успіхів у якійсь конкретній галузі, оточуючі вважають здатною на більше і в інших справах, а також приписують цілий ряд позитивних якостей.

Ефект бумеранга: перенасичення інформаційного простору негативною/позитивною інформацією, яка у підсумку починає викликати в аудиторії зворотний ефект – роздратування надмірною кількістю «позитиву» або симпатію через співчуття у разі постійної критики.

Забовтування: використовується з метою зниження актуальності явища чи

формування негативного ставлення до нього, створення т. зв. «інформаційного шуму», коли за потоком другорядних повідомлень потрібно сховати якусь важливу подію чи головну проблему.

Анонімний авторитет: апелювання до авторитетної думки з метою викликати довіру до повідомлення, наприклад: «учені на підставі багаторічних досліджень установили...», «експерти вважають...» тощо.

Рекомендація: використання репутації чи ролі індивіда, який рекомендує (експерт, поважна публічна особа тощо); рекомендації по суті є цитуваннями в контексті чи поза ним, особливо на підтримку чи проти здійснюваної політики, дій, програм чи осіб.

Блискучий фантик: слова, які позитивно описують об'єкт, але нічого не говорять по суті. При цьому характеристики розпливчасті настільки, що можуть бути застосовані до будь-якого об'єкта, водночас спростувати їх та назвати помилковими не можна.

Нечітке припущення чи підміна факту думками: ця техніка використовується коли ідея, яку пропагандист хоче вкорінити, менше довіри викликатиме, якщо її задекларувати прямо. Концепція натомість багаторазово припускається або подається так, що вона впливає зі змісту.

Використання стереотипів: техніка призначена спровокувати упередження в аудиторії навішуванням на об'єкт пропаганди ярликів, які зображають об'єкт пропаганди в такому світлі, що цільова аудиторія його боїться, ненавидить або вважає небажаним.

Багатократне повторення: цей підхід для аргументації використовує невтомне повторення ідеї. Ідея, простий слоган, який повторюється достатню кількість разів, може сприйнятися як правда.

Ствердження: надання ЗМІ переваги бездоказовим аргументам замість об'єктивної дискусії, що обмежує плюралізм думок і просуває лише одну точку зору.

Постановка риторичних запитань: представник ЗМІ ставить аудиторії просте запитання, водночас наділяючи його відповідним підтекстом.

Ефект первинності: при надходженні суперечливої інформації, перевірити яку неможливо, людина вірить тій, яка надійшла першою. А змінити вже сформований погляд дуже важко.

Відволікання уваги: за допомогою відеоряду, розбавляння повідомлень непотрібною інформацією, яка відволікає увагу від важливої суспільної події.

Благі слова: слова у системі цінностей цільової аудиторії, які створюють позитивний образ, якщо застосовуються до особи чи речі. «Мир, щастя, безпека, мудре керівництво, свобода, правда тощо» – є благими словами. Багатьма релігійність розглядається як благість, асоціація з нею дає великі переваги.

Вибіркова правда: пропагандист говорить правду, або таку вибірку з правди, яка необхідна для його цілей, і говорить її в такий спосіб, що слухач і не думає, що отримує пропаганду... Мистецтво пропаганди – це не брехати, а скоріше вибирати правду, яка тобі необхідна, та подавати її в суміші з іншою правдою, яку хоче почути аудиторія.

Блискучі узагальнення: це емоційно наповнені слова, які додаються до продукту чи ідей, але не передбачають ніяких конкретних аргументів чи аналізу.

Дезінформування: створення або видалення інформації з публічних документів з метою створення неправильного документування події або дій особи чи організації, включаючи повну фальсифікацію фотографій, кінокартин, трансляцій та звукозаписів, подібно до друкованих документів.

Емоційний резонанс чи нагнітання негативного емоційного фону: спосіб створення у широкої аудиторії певного настрою з одночасною передачею пропагандистської інформації. Емоційний резонанс дає змогу зняти психологічний захист, який на усвідомлюваному рівні створює людина, намагаючись відгородитися від пропагандистського чи рекламного «промивання мізків». Одне з основних правил пропаганди говорить: у першу чергу потрібно звертатися не до розуму, а до почуттів людини.

Буденна розповідь: представлення інформації, яка може викликати небажаний ефект, у звичайному, «буденному» тоні, начебто нічого дивного, і тим більше страшного, не

відбувається.

Однобічність висвітлення подій: коли надається можливість висловитися лише одній стороні процесу, у результаті досягається помилковий (прихований, маніпулятивний) ефект при можливій інтерпретації подій, що подаються в матеріалі, фактично подібну інтерпретацію виключаючи.

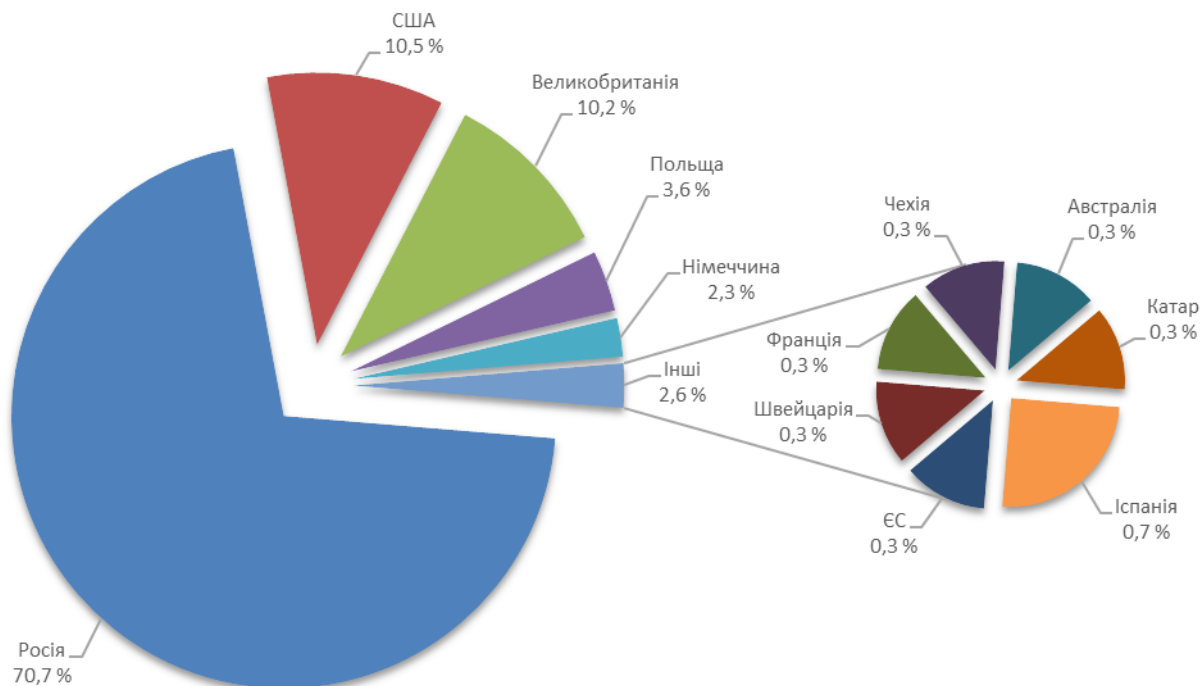
Створення інформаційної хвилі: пропагандистська акція, спрямована на стимулювання активного коментування певної інформації значною кількістю ЗМК. Основна мета використання цього прийому полягає у створенні т. зв. «вторинної інформаційної хвилі» на рівні міжособистісного спілкування – для ініціювання відповідних обговорень, оцінок, появи відповідних чуток та тривалого циркулювання потрібної інформації в інформаційному просторі. Усе це багаторазово підсилює потужність інформаційно-психологічного впливу на цільові аудиторії.

Зсув акцентів: перенесення автором маніпуляції уваги аудиторії з небажаних для нього на потрібні йому аспекти, надання небажаній інформації другорядного значення.

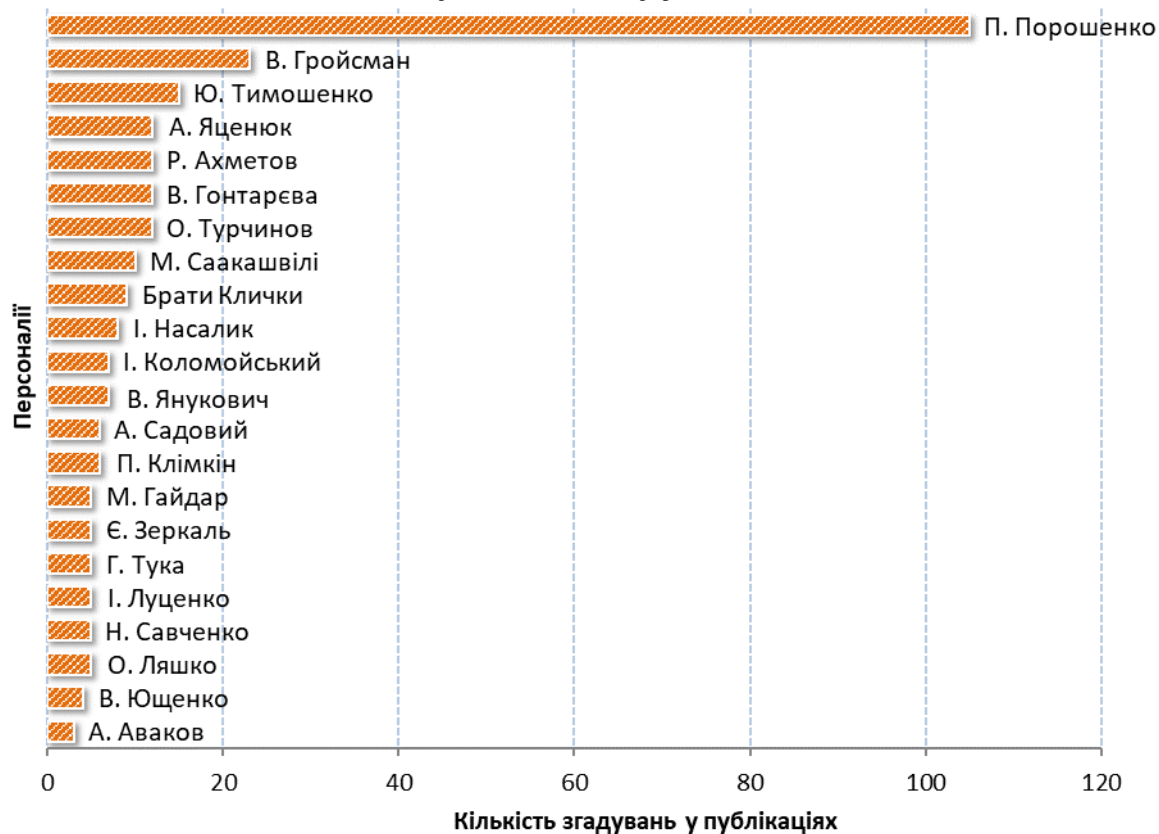
Розмахування прапором: намагання виправдати дію на підставі того, що це патріотично або певним чином діє на користь країні, групі або ідеї, яку підтримує цільова аудиторія.

Основні тенденції висвітлення української тематики в іноземних ЗМІ

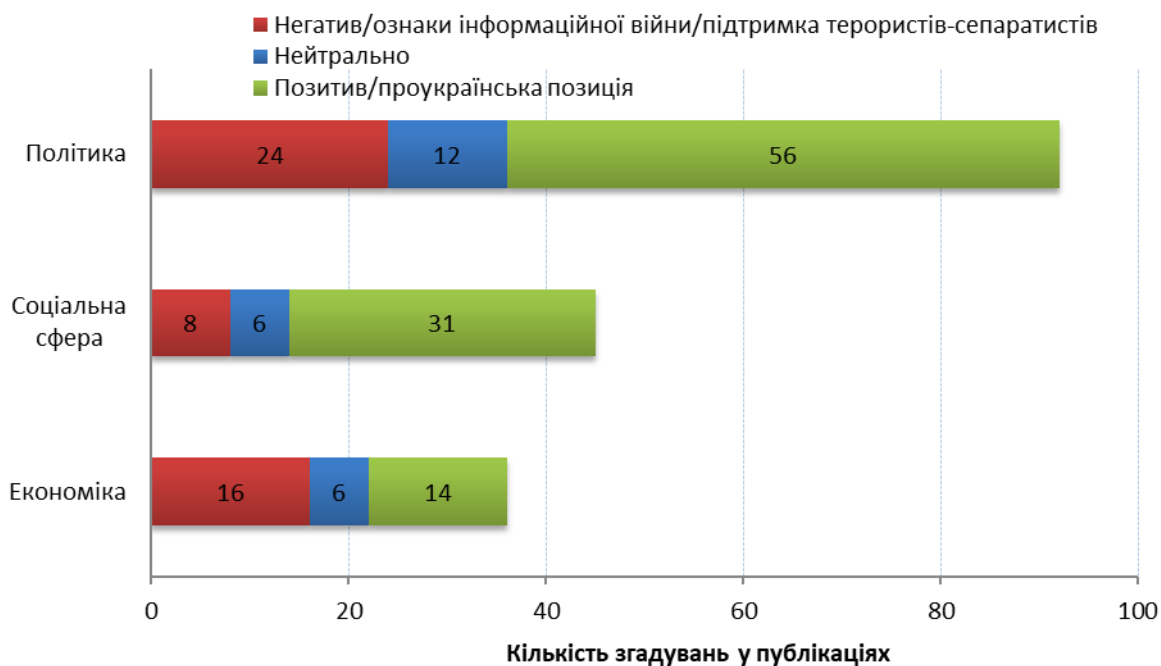
Співвідношення кількості публікацій по світу

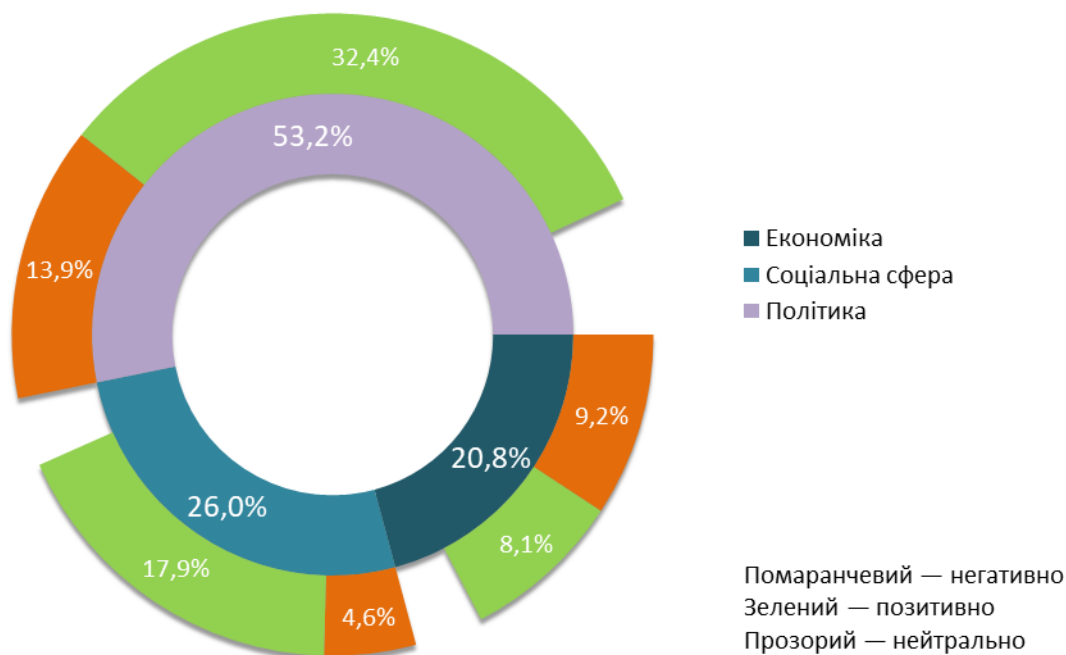
Персоналії в зарубіжних ЗМІ

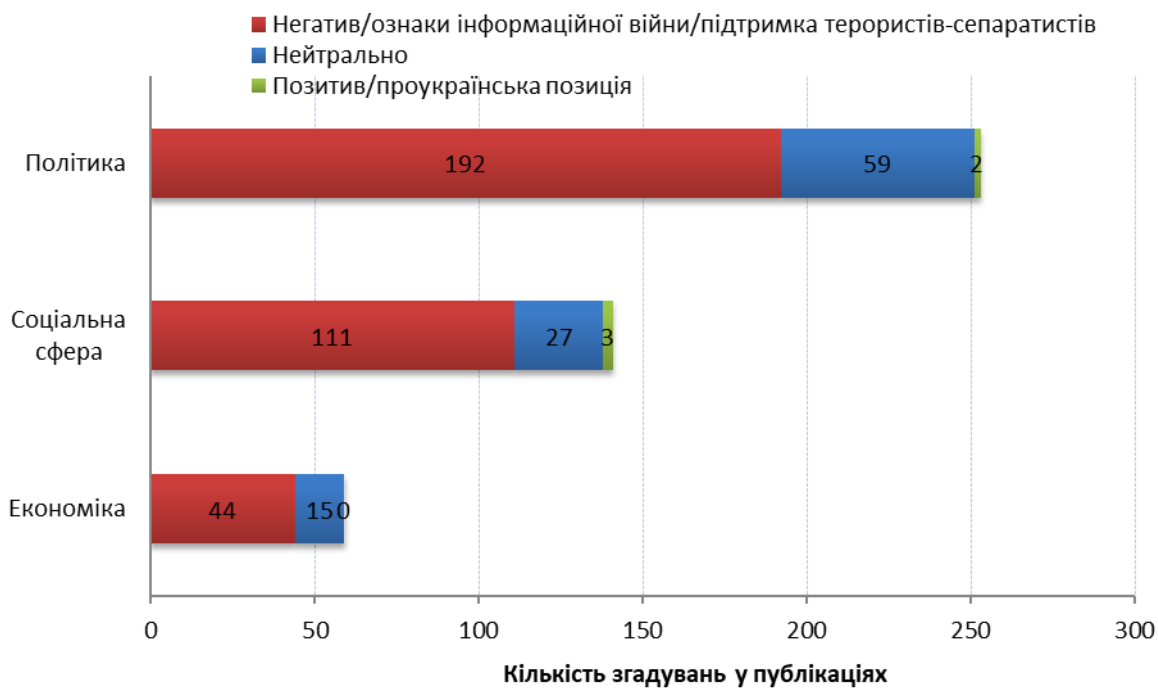
Оціночний розподіл за сферами діяльності (західні ЗМІ)

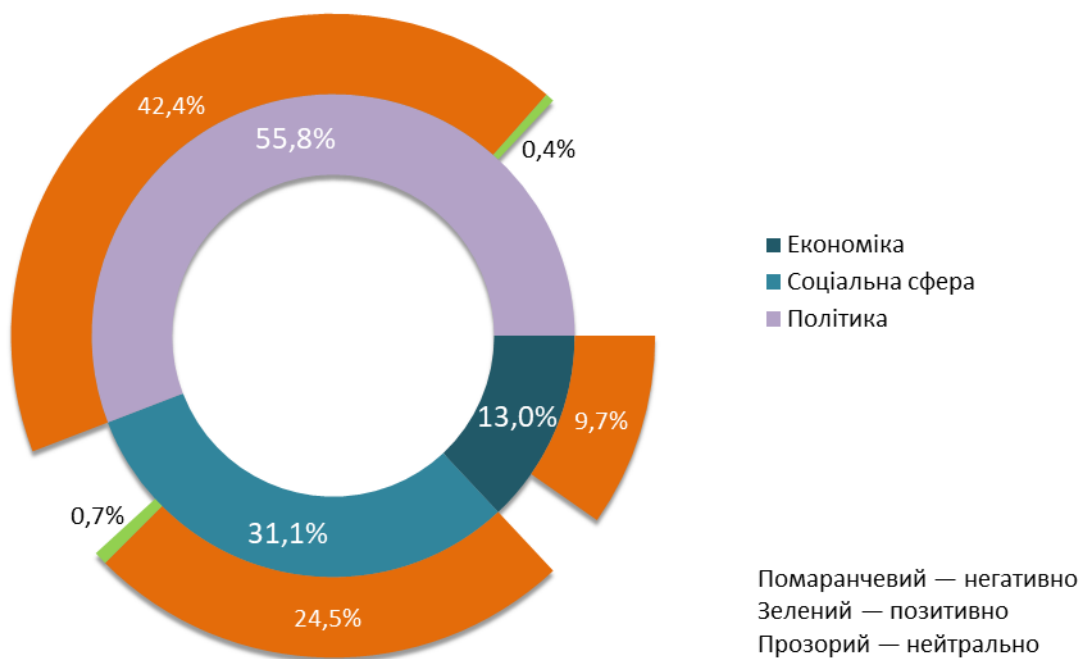
Оціночний розподіл за сферами діяльності (західні ЗМІ)

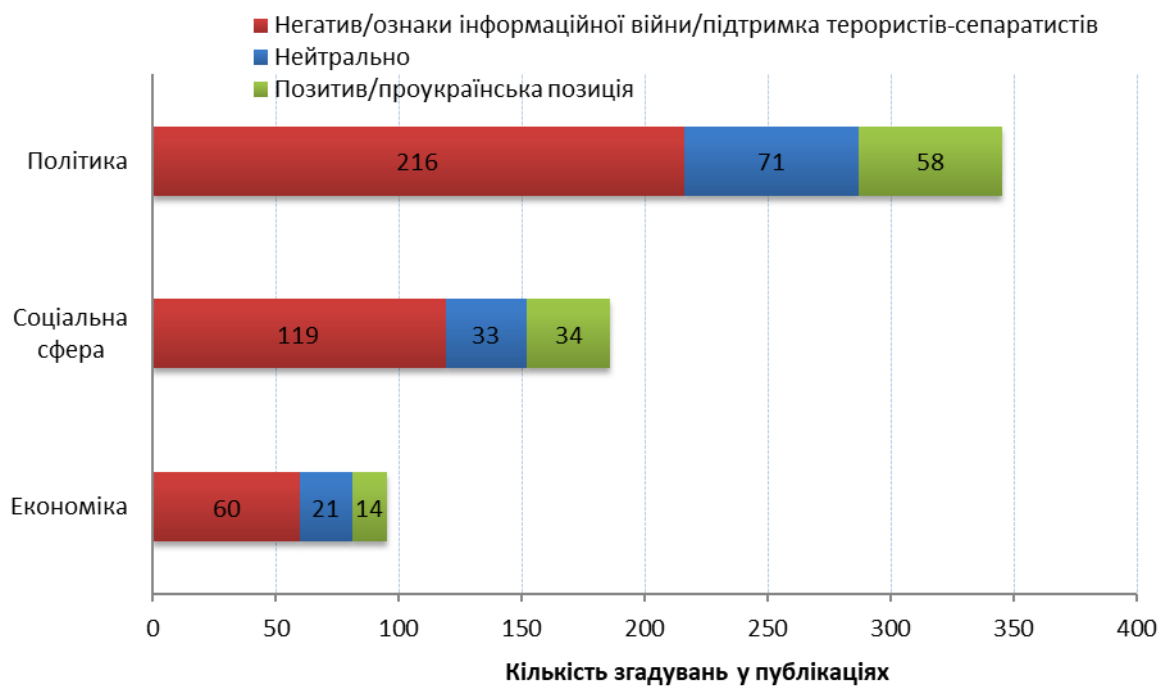
Оціночний розподіл за сферами діяльності (російські ЗМІ)

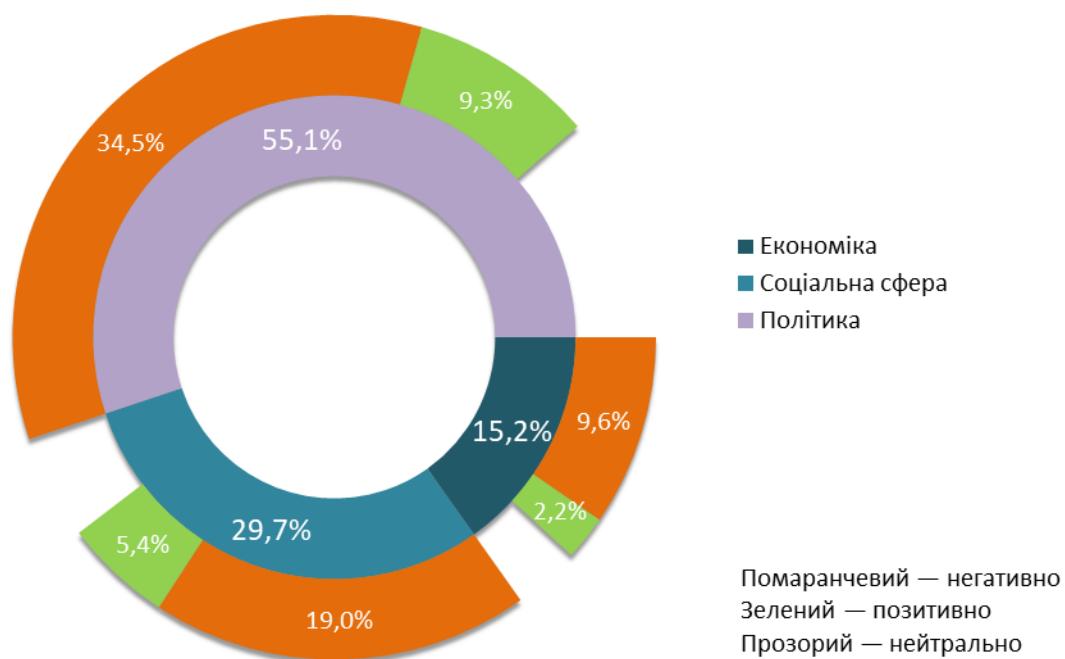
Оціночний розподіл за сферами діяльності (російські ЗМІ)

Оціночний розподіл за сферами діяльності

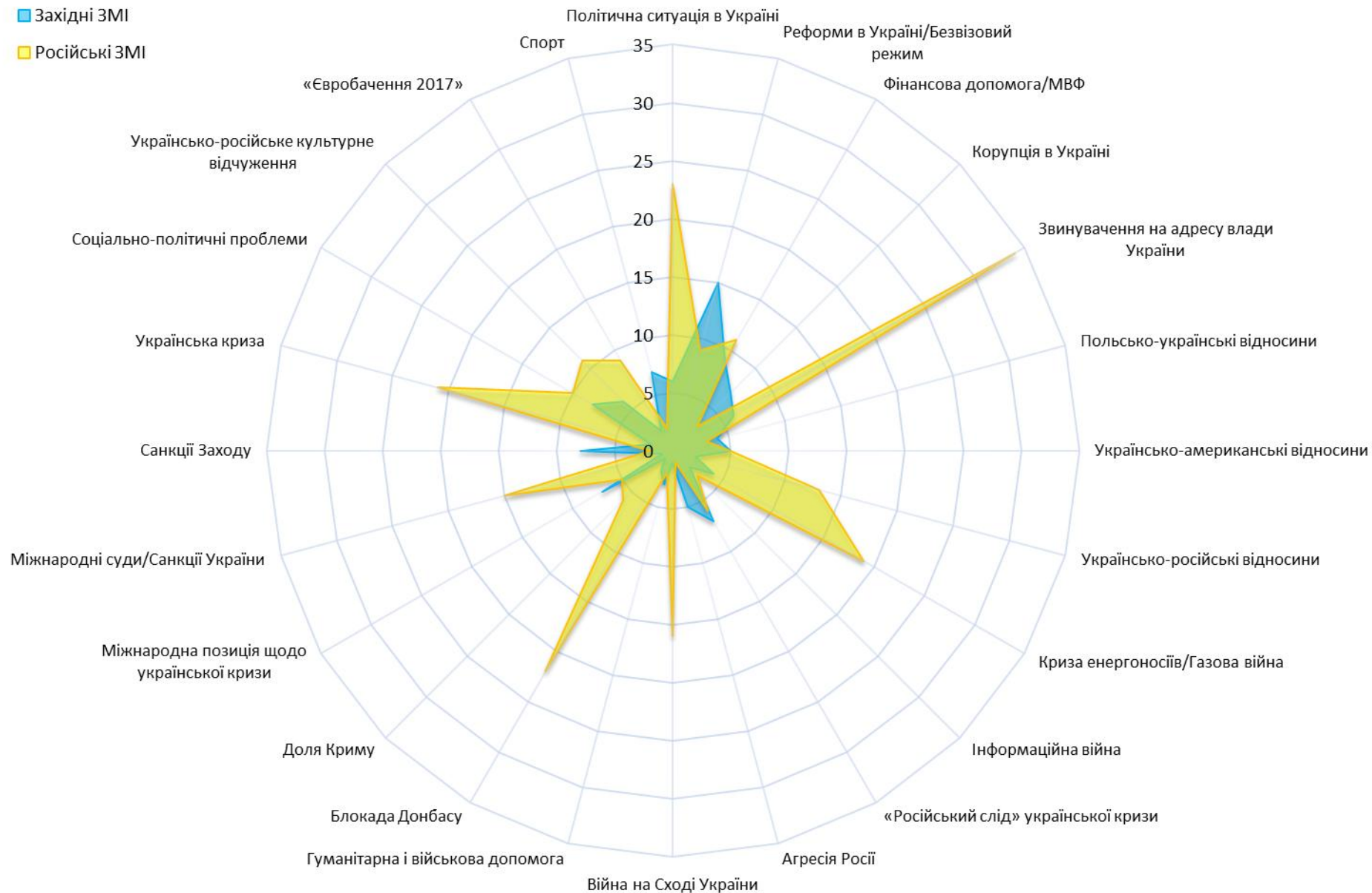

Оціночний розподіл за сферами діяльності

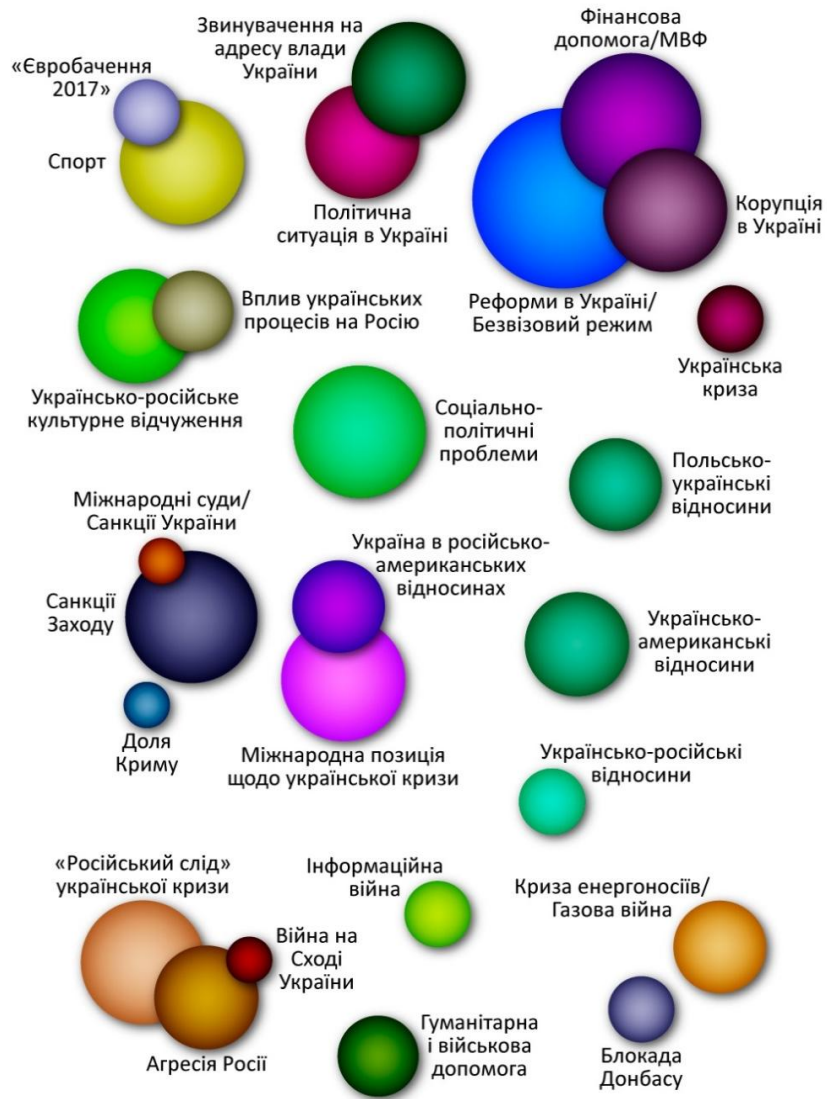

Співвідношення ключових тегів у західних та російських ЗМІ

- Західні ЗМІ
- Російські ЗМІ

Західні ЗМІ

Російські ЗМІ

